

Beszámoló

Pápa Város Önkormányzatának
Egészségügyi Alapellátási Intézete
2023. évi tevékenységéről

Takács L.
2023. M. 13.

Önkö. Dr. Bl

2023 NOV 13.

h

Tisztelt Képviselőtestület!

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 4. pontja alapján a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatás.

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. CXIII. törvény 5. § (1) bekezdése meghatározza a települési önkormányzatok egészségügyi alapellátással kapcsolatos feladatát, mely szerint gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó fogorvosi ügyeleti ellátásról, valamint Budapest területén az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi és házi gyermekorvosi ügyeleti ellátásról, és
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

Jelen beszámoló Pápa városban működő egészségügyi alapellátások vonatkozásában a 2023. évben történtekről, az elvégzett feladatokról nyújt tájékoztatást.

1. A feladatok ellátásának szervezése

Az alapellátás az egészségügyi ellátórendszer első védelmi vonala, fontos építőeleme, mely biztosítja, hogy a beteg lakóhelyén, illetve annak közelében választása alapján igénybe vehető, hosszútávú, személyes kapcsolaton alapuló, folyamatos egészségügyi ellátásban részesüljön, nemétől, korától, egészségügyi állapotától függetlenül.

Pápa Város Önkormányzata egészségügyi alapellátási feladatait Pápa Város Önkormányzatának Egészségügyi Alapellátási Intézete (a továbbiakban: Intézet) működteti, koordinálja. A költségvetési intézmény felügyeleti szerve Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete (a továbbiakban: Képviselőtestület).

Az Intézet tisztán egészségügyi profilú, részben önállóan gazdálkodó költségvetési szerv, meghatározott pénzügyi-gazdasági feladatait Pápa Város Önkormányzatának Egyesített Szociális Intézménye látja el. Az Intézet Pápa város közigazgatási területén jelenleg 21 telephelyen látja/láttatja el a feladatokat.

Pápa Város Önkormányzata Képviselőtestületének 22/2012.(X.25.) önkormányzati rendelete határozza meg Pápa város egészségügyi alapellátási körzeteit, mely 2023. évi módosítás szerint

- 12 felnőtt háziorvosi,
- 6 házi gyermekorvosi,
- 6 fogorvosi,
- 10 területi védőnői,
- 6 iskolaorvosi

körzetet alakított ki.

2. Háziorvosi ellátás

A háziorvos személyes és folyamatos orvosi ellátást nyújt a hozzá bejelentkezett és általa fogadott lakosok számára az egészségi állapotuk megőrzése, betegség megelőzése, gyógyítása és egészségfejlesztés céljából. A háziorvosi ellátás naponta, meghatározott rendelési időben, az orvosi rendelőben, indokolt esetben a beteg otthonában történik.

2.1. Felnőtt háziorvosi ellátás

A városban területi ellátási kötelezettséggel 12 felnőtt háziorvosi körzet működik, amelyből jelenleg 4 betöltetlen.

Pápa Egészségügyi Alapellátásáért Ösztönző Rendszer keretében létrehozott *Rezidensek ösztöndíj támogatása* pályázatra 2022-ben 1 fiatal rezidens jelentkezett, akivel az önkormányzat megállapodást kötött.

A praxisok betöltése érdekében az Intézet folyamatosan pályázatokat tesz közzé.

Az I. számú - egyik legnagyobb kártyaszámmal rendelkező - felnőtt háziorvosi körzet (Pápa, Vízmű u. 1.) helyettesítését dr. Horváth Ilona látja el tavaly nyár óta.

A II. számú felnőtt háziorvosi körzetben 2021. július 1-től egy ajkai háziorvos, dr. Erdő Ferenc helyettesít, aki a Pápa, Anna tér 11. szám alatt, a volt ügyeleti rendelőben látja el a feladatát.

A VIII. számú felnőtt háziorvosi körzet (Pápa, Aradi u. 33.) helyettesítését 2022. szeptemberétől dr. Bendes Zsuzsanna vállalta át határozatlan időre.

A XI. számú felnőtt háziorvosi körzetet (Pápa, Bástya u. 11/a.) - dr. Gergely Sándor nyugdíjba vonulását követően - dr. Szűcs Ildikó háziorvos látja el teljes munkaidőben, egészségügyi szolgálati jogviszonyban.

Az önkormányzat és a MÁV Zrt. között létrejött, a Pápa, Béke tér 2. szám alatti ingatlanra vonatkozó bérleti szerződést felek 2022. november 30. napjával közös megegyezéssel megszüntették, ezért a dr. Horváth Ilona háziorvos által ellátott V. háziorvosi körzet is beköltözött Pápa, Anna tér 11. szám alá.

A vidéki ügyelet által használt Pápa, Anna tér 11. szám alatti orvosi rendelő megüresedett, a helyiség kisebb felújítása után lehetőség lesz a XI. számú felnőtt körzet áthelyezésére.

A Fő u. 19. szám alatti orvosi rendelőben 2 háziorvos, 1 közös rendelőben biztosítja a VII. és XII. felnőtt háziorvosi körzet ellátását. Az ingatlan nem felel meg teljes mértékben a minimumfeltételeknek: akadálymentesítése műszakilag nem megoldható, nincs konzultációs szoba, kicsi a betegváró és a raktár.

Az önkormányzat tulajdonában lévő, Pápa, Jókai u. 5-9. szám alatti rendelőt két háziorvos használja. A körzetek nagy kártyaszámmal működnek, a rendelőhelyiség kicsi (20 m²), pl. influenzajárvány időszakában előfordul sűrűlódás a két körzet rendelési idejének összeérése miatt. A dokumentumok egy részének tárolására a rendelőintézeti folyosóról nyíló volt kartonozó szolgál. A váróhelyiség közös a fogászati körzetekével, ezért együtt várakoznak a betegek a fogászati és iskolafogászati ellátásra érkezőkkel.

3. Házi gyermekorvosi ellátás

A városban 6 házi gyermekorvosi körzetből 2 tartósan betöltetlen, a gyermekeket 4 fő vállalkozó gyermekorvos látja el.

Az V. számú házi gyermekorvosi körzet helyettesítését dr. Vaitsuk Mária, a IV. számú házi gyermekorvosi körzet helyettesítését dr. Schweighoffer Zita végzi a saját rendelőjében.

Tekintettel arra, hogy vidéken nincs külön gyermekorvos, ezért sok környékbeli szülő pápai gyermekorvosnak adta le a kártyákat.

A házi gyermekorvosok önkormányzati tulajdonú ingatlanban látják el feladataikat, valamennyi gyermekorvosnak külön rendelőhelyiség áll a rendelkezésére.

A gyermekorvosok az iskolaegészségügyi ellátásban is részt vesznek a városi óvodák és általános iskolák tekintetében.

Elsősorban az V. számú körzet betöltése érdekében az Intézet folyamatosan pályázatokat tesz közzé. Az üres praxis betöltését ösztönző támogatások (Pápa városi praxistámogatás, lakhatási támogatás) ellenére komoly érdeklődő nem volt.

A nyári szabadságolási időszakban, a járványhelyzet idején, valamint az egészségügyi dolgozók megbetegedése esetén a betegellátás - a gyermekorvosok és az asszisztensek példaértékű összefogásával - zökkenőmentesen történik.

4. Fogorvosi alapellátás

A fogorvosi alapellátás feladata a fog- és szájbetegség gyógyító-megelőző alapellátása. A fogorvosi szolgáltatások területi ellátási kötelezettséggel, vegyes szolgálat keretében működnek Pápan. A fogászati ellátás beutaló nélkül vehető igénybe. Az egészségbiztosítás keretében egyes ellátások életkortól függetlenül térítésmentesen járnak, és vannak ellátások, melynek támogatása a biztosított életkorához igazodik. A teljes körű fogászati alapellátás 18 éves korig térítésmentes.

A városban 6 területi ellátási kötelezettséggel rendelkező fogorvosi körzet működik. Közel egy évtizedig betöltetlen körzetek voltak jellemzőek a fogászati alapellátásra, 2022. év végére mind a 6 körzet betöltötté vált.

Külön iskolafogászati körzetek nincsenek, a fogorvosi körzetekhez tartozó köznevelési intézményekbe járó gyermekek iskolafogászati szűrése folyamatos.

Az egészségügyi szolgáltatók a fogorvosi alapellátást 2 önkormányzati tulajdonú rendelőben, a Gyógyászati Centrum területén lévő helyiségben és 3 magánrendelőben biztosítják.

A közfinanszírozott rendelések esetében az egy orvos egy rendelő/gép forma működik, tehát minden körzethez rendelőt kell biztosítani. Közös gép, eszközök használata nem szerencsés, vállalkozások esetében nem működik problémamentesen.

5. Védőnői szolgálat

A védőnő személyes és közösségi ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése, korai felismerése, valamint egészségfejlesztés céljából a várandós anyák, a 19. életévüket be nem töltött személyek, valamint a családtervezés időszakában lévők számára.

5.1. Iskolavédőnői ellátás

Az iskolavédőnők a 6-18 éves, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban tanulók iskola-egészségügyi ellátásában vesznek részt. Közreműködnek az iskolai egészségfejlesztési programokban, ellátják a tanulók védőnői szűrővizsgálatát, szervezik az iskolaorvosi vizsgálatokat, iskolai kampányoltásokat, szükség esetén kapcsolatot tartanak a szülőkkel.

Az iskolavédőnők saját munkatervük, illetve az ellátott iskolák igényeit és az intézménybe járók életkorát figyelembe véve egészségfejlesztő foglalkozásokat, vetélkedőket, egészségnapokat tartanak és részt vesznek az iskolánapi rendezvényeken.

A városban 6 iskolavédőnői körzet működik, ebből 1 körzet feladatait 2 iskolavédőnő látja el helyettesítéssel.

6. Iskolaorvosi szolgálat

Az iskolaorvosi ellátás körébe tartozik a gyermekek, tanulók teljes fizikális szűrővizsgálata, szakmai/alkalmassági vizsgálata, egészségfejlesztése, gyógytestneveléssel, sporttal kapcsolatos iskolaegészségügyi feladatok elvégzése, egészségnevelés, elsősegélynyújtás,

kampányoltások végzése. Az iskolaorvosi ellátás az iskolaorvos és iskolavédőnő együttes szolgáltatásából áll, mely a fogorvos és asszisztense közreműködésével történik.

A városban 2022 októberétől 6 iskolaorvosi körzet működik. 5 körzet részállású orvossal - a házi gyermekorvosok és dr. Pekárdi Kálmán közreműködésével - heti pár órában működik. 2021 szeptemberétől dr. Egyházi Violetta teljes munkaidőben, egészségügyi szolgáltatási jogviszonyban látja el az iskolaorvosi feladatokat 5 középiskolában.

7. Az Egészségügyi Alapellátási Intézet kapcsolatrendszere

Az Intézet együttműködik az egészségügyi szolgáltatásokat felügyelő intézményekkel és az egyéb ellenőrző hatóságokkal. Folyamatos kapcsolatban áll a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (a továbbiakban: NEAK) Ellátási és Koordinációs Főosztály Finanszírozási és Ártámogatási Osztályával, a Pápai Polgármesteri Hivatal Szociális és Közigazgatási Osztályával, Pápa Város Önkormányzatának Egyesített Szociális Intézményével és a Gróf Esterházy Kórház és Rendelőintézeti Szakrendelővel.

Az Intézet 2016 novembere óta tagja az Országos Alapellátási Szövetségnek, ezen keresztül is kap információt a változásokról, a tervezett átalakításokról, törvénytervezetekről.

Ebben az évben a belső ellenőrzési ütemterv szerint az Intézet pénzkezelését vizsgálták 2023. I. negyedévére vonatkozóan. Az ellenőrzésen hiányosságot nem tártak fel.

8. Megkeresések, panaszok

2023. évben 1 esetben érkezett e-mailben panaszbejelentés, felnőtt háziorvosi ellátással kapcsolatban. A panaszbejelentés kivizsgálásának eredményéről a bejelentő írásban kapott választ, amellyel szemben kifogást nem emelt.

9. Az Egészségügyi Alapellátási Intézet pénzügyi helyzetéről

Az Intézet szakfeladatokra vonatkozó finanszírozása a NEAK-kal kötött szerződés alapján biztosított. Az egyéb, igazgatási feladatok ellátására az Önkormányzat a költségvetéséből biztosítja az előirányzatot.

A vállalkozó orvosok által ellátott praxisokban a finanszírozási szerződést közvetlenül a vállalkozó köti a NEAK-kal. A helyettesített házi gyermekorvosi körzetek esetén a kapott finanszírozásból az Intézet utalja át az összeget a feladatellátójának. A felnőtt körzetek esetében a finanszírozási összeg nem kerül teljes mértékben átutalásra, mivel az egészségügyi szolgáltatási jogviszonyról szóló törvény megjelenését követően az asszisztensek béremelését a szolgáltatási jogviszonyban állókra lehetett csak lekérni, így a helyettesítők kérésére az Intézet vette át alkalmazásba őket.

Mivel a tapasztalat az volt, hogy a helyettesítők a körzetekre kapott teljes finanszírozás átutalása esetén sem fordítottak a körzet fejlesztésére, ezért az új szerződéskötéseknél már csak a finanszírozás egy részét, kvázi a „fizetést” kapják meg, a fennmaradó összegből pedig az Intézet működteti a körzetet. A bértámogatást a szolgáltatási jogviszonyban álló orvosra is igénybe lehet venni, amely a finanszírozás szempontjából kifejezetten kedvező.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ vezetésével megvalósuló „Alapellátás fejlesztése a háziorvosi és házi gyermekorvosi szolgálatok kapuőri funkciójának megerősítésére” elnevezésű EFOP-1.8.22-20-2022-00002 azonosító számú projekt keretében Európai Unió forrásból lehetőség nyílt a háziorvosi és házi gyermekorvosi szolgálatok eszközbeszerzésnek támogatására. Az igényelt eszközöket (vércukor- és vérnyomásmérők, felszerelt sürgősségi táskák, spirometerek, dopplerek) 2023 októberében kezdték meg kiszállítani a körzetekbe. Ebben az évben még több nagytértű eszköz érkezik.

Az Intézet 2023. évben is átvállalta a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara tagsági díjat az alkalmazott egészségügyi szakdolgozók esetében (területi védőnők esetében június 30-ig).

2020 novemberében a NEAK elkészítette a védőnői bértámogatás igényléséhez tartozó bérfejlesztési adatgyűjtő rendszert, amelyben minden hónap elején a változásokat rögzíteni kell. Az egészségügyi szolgálati jogviszony bevezetésével a védőnőkön kívül bértámogatásra jogosult lett a helyettesített háziorvosi körzetben dolgozó asszisztens, alkalmazott háziorvos, iskolavédőnő, iskolaorvos, az intézményvezető.

2023. július 1-jétől a gazdasági, műszaki területen alkalmazott, ún. egészségügyben dolgozók részére egységes illetményt kiegészítő juttatást lehet leigényelni. (teljes munkaidőre egységesen 57.600 Ft/hó/fő).

A nyugdíjas dolgozók részére minden hónapban a Jövedelem Kiegészítő Rendszeren keresztül kell leigényelni a nyugdíjuknak megfelelő összeget.

A heti 2-3 órában ellátott iskolaorvosi feladatért a NEAK finanszírozás már 10 éve azonos 47,8 Ft/fő. A főállású alkalmazott iskolaorvos az orvosi bértábla alapján kapja a fizetést. A létszám alapján kapott finanszírozást a NEAK minden év júniusában, illetve iskolaegészségügy és védőnői területen ősszel felülvizsgálja, ennek megfelelően módosítja.

Az ügyelet működtetése önkormányzati kiegészítésre szorult. Az ügyeleti feladatok megszűnése miatt a dolgozók egy részének a felmentési időre és végkielégítésre összesen mintegy 14 millió forint került kifizetésre.

Az egészségügyi alapellátás helyzete, jövője

2020 márciustól létrehozott *Pápa Város Önkormányzatának Egészségügyi Alapellátási Intézete* facebook oldalán folyamatosan megjelennek a legfontosabb információk (helyettesítések, betegségek, nyári szabadságok stb.). Ma már több mint 2300 fő követi az oldalt.

Az eddigi beszámolómban is írtam a problémákról, a várható változásokról, kormányzati döntések következményeiről, egyéb nehézségekről. Az elmúlt néhány évben erőteljes átalakításon meg keresztül az egészségügyi rendszer, mindez érinti az alapellátást is.

Az idei évben két jelentős változás is történt az alapellátásban, mely érinti az Intézet szervezetét is. 2023. július 1-jétől a területi védőnői feladatokat a Kormány által rendeletben kijelölt állami intézményfenntartó szerv - az irányító vármegyei kórház - vette át. A kórház felelős a védőnői ellátás biztosításáért azzal, hogy az ellátás jogszabályban előírt tárgyi feltételeit az állam a települési önkormányzattal kötött megállapodás útján is biztosíthatja.

A munkáltatói jogokat a kórház gyakorolja, a védőnői finanszírozásra is ez az intézmény jogosult. Jogszabály alapján az önkormányzatoknak ingyenes használatba kellett átadni a védőnői tanácsadókat és a feladat ellátásához használt teljes leltári eszközállományt.

Az átadással kapcsolatban három oldalú megállapodás született az önkormányzat, az Intézet és a kórház között, mely tartalmazta a vagyontárgyak fenntartására és üzemeltetésére vonatkozó megállapodást is. A megállapodás alapján az Intézet, mint átadó köteles gondoskodni az eszközök és ingatlanok fenntartásáról, karbantartásáról, javításáról, az ingatlanok üzemeltetésével kapcsolatos feladatokról (karbantartások, közüzemi szolgáltatások, takarítás, telefon-internet), a vagyontárgyakhoz és feladathoz kapcsolódó fogyóeszközök beszerzéséről. A feladat-ellátás során rendszeresen felmerülő költségekről negyedéves gyakorisággal kell elszámolnia az Intézetnek.

A felmerülő költségekre vonatkozóan az Intézetet havi általánydíj illeti meg, melyet havi 800.433 forintot jelent. Az Intézet eddig négy előleghozzájárulást küldött, melyből háromnak már letelt a fizetési határideje, de a számlán szereplő összeg még nem érkezett meg.

Az egységes alapellátási ügyeleti rendszert 2023. szeptember 1-jétől Veszprém vármegyében az Országos Mentőszolgálat (a továbbiakban: OMSZ) működteti, az ügyeletet orvosnak a kórház biztosítja a rendelőhelyiséget.

Az ügyeletben dolgozók közül 1 fő - mentőápoló képesítéssel rendelkező - gépkocsivezetőt, és 2 fő részmunkaidős szakdolgozót vett át az OMSZ. A megszűnés bizonytalan időpontja ellenére az egészségügyi szakdolgozók a nyári időszakban is végig becsülettel részt vettek az ügyeleti ellátásban. Az orvosi ügyelet megszervezése az utóbbi időben többször is nehézséget okozott, mégis nehéz volt a feladat elengedése, főként a dolgozók tekintetében.

Az iskolavédőnők átadásának időpontja bizonytalan, utolsó információk szerint nem 2024. január 1-jétől, hanem a tanév végétől kerülhetnek át a vármegyei kórházakhoz, vagy pedig mégis maradnak az önkormányzatoknál, mert az iskolaegészségügyi ellátást nem választják kétfelé.

A háziiorvosi körzetekre jellemző, hogy egyre több az idős orvos, országosan sok a betöltetlen körzet. A fiatal orvosoknak szakmailag nagyobb kihívást jelent a kórházi munka, a háziiorvosi körzet működtetésével járó problémákat, nehézségeket nem szívesen vállalják, a bizonytalanul váló helyzetben pedig lehet, hogy még kevesebb orvos vállalkozik erre a szerepre. A praxisok eladására - néhány preferált hely kivételével - nincs esélye az orvosnak. Várhatóan 2025 januárjában fog szakvizsgázni egy fiatal háziiorvos rezidens, akinek jelenleg az önkormányzat havi bruttó 350.000 forint támogatást nyújt. Tanulmányai befejezését követően a városban háziiorvosként fog dolgozni.

A praxiskezelő honlapján hirdett praxisokra nincs komoly érdeklődő, legalábbis nem jutunk el szerződésig.

Folyamatban van az alapellátás rendszerének átalakítása, a BM rendelet-tervezet már konkrét eljárásrendet határoz meg, mely szerint 2027. december 31-ig a praxiskezelő megalkotja a jogszabályban meghatározott létszámú körzethatárokat, melynek keretében körzethatárokat módosíthat, szüntethet meg vagy akár új körzetet alakíthat ki.

A nagyszámú betöltetlen körzet és a háziiorvosok idős kora miatt eddig is voltak intézkedések pl. praxistámogatás, letelepedési támogatás bevezetése, rezidens támogatási program, hiányszakmák ösztöndíja. Bár sikerült néhány körzetet betölteni, a megüresedés tovább folytatódik.

A jövő évre tervezett egészségügyi szakdolgozói béremeléssel kapcsolatban a szakmai szervezetek, szakszervezetek is jelezték, hogy jelen formában nem elfogadható a javaslat. Legutóbbi információ szerint változatlan formában került betérjesztésre a jogszabály.

Az alapellátási rendszer átalakítása valószínűleg egy nagyobb koncepció része, és lehet, hogy nem kis területi, városi szinten kell majd gondolkodni az ellátásban, hanem járási szinten. Fontos, hogy a csökkenő önkormányzati feladatok mellett az önkormányzatok ráhatása a lehető legnagyobb mértékben megmaradjon, érvényesíteni tudja a helyi érdekeket.

Végezetül szeretném megköszönni az Önkormányzat és a Képviselőtestület eddigi támogatását.

Pápa, 2023. november 13.

Ujváry Hajnalka
intézményvezető

